

1 KU SAABSAN KULLIYADA IYO MIHNADA

CUTUBKAN:

FAA'IIDOOYINKA TEGIDA KULLIYADA

KULLIYADA IYO ISKU XIDHAKA MIHNADA

NOOCYADA KULLIYADAHA EE KALA DUWAN

DHAMMAAN KU SAABSAN TABABARKA XIRFADA

KU SAABSAN KULLIYADA IYO KULLIYADA: FAA'IIDOOYINKA DHIGASHADA KULLIYADA

Shahaadada **kulliyada** waxay kaa caawin doontaa adiga **helitaanka shaqo sare oo mushar leh iyo in degdeg lagu shaqaaleeyo**. Helitaanka shahaadada kulliyada ama **shahaado** waxay noqon kartaa shayga ugu wanaagsan ee aad qaban karto mustaqbalka.

SABABTEE AYAAN U TEGAYAA KULLIYADA?

HEL SHAQO KA WANAAGSAN OO DEGDEG BADAN

Gobolka Washington waxa uu leeyahay dhaqaalaha 7aad ee ugu koboca badan Maraykanka Waxaa jiri doona **furitaanada 740,000 shaqo** gobolkan 5 sanadood ee soo socda (Boston Consulting Group & Washington Roundtable, 2016).

Sanadka 2020, **70% DHAMMAAN shaqooyinka** gobolka Washington waxay u baahan donaa ugu yaraan waxbarashadda kulliyada (Carnevale, Smith & Strohl, 2015).

99% shaqooyinka cusub inta u dhexaysa 2010 iyo 2016 waxay u tageen dadka leh wax ka badan waxbarashadda dugsiga sare (Carnevale, Jayasundera, & Gulish, 2016).

Xirfad yaqaanada dhalin yarada ah ee leh dibloomada dugsiga sare waa **3 wakhti ay dhici kartaa** inay noqdaan kuwa aan shaqo hayn marka la barbardhigo xirfadyaqaanada dhalinta yar ee sita **digriiga bekelooriyada** (Taylor, Fry & Oates, 2014).

WAY WANAAGSANTAHAY IN LA GARTO:

Waxa aad kulliyada ku barataa ayaa muhiim ah.

Digriiyada qaarkood aad ayaa loo raadiyaa oo waxay keenaan mihnado mushahar sareeya. Hadda, digriiyada sayniska, teknoolajiga, injineerinka, xisaabta (STEM), caafimaadka iyo ganacsig ku hogaaminaya gelitaanka ugu sareeya ee heerka mushaharka.

IN LA SHAQAYSTO LACAG BADAN

Waxaa jira gol daloolo, **baaxad leh oo u dhaxeeya musharka ah** oo u dhexaysa xirfad yaqaanada waxbartay iyo kuwa ka aqoonta yar (Taylor, Fry & Oates, 2014).

Dhalinta yar ee sidata **digriiga Koowaad ee Labada Sano** waxay shaqaystaan celceliska **\$5,000 oo dheeraad ah sanadkii** oo ay dheer yihiin diblooda dugsiga sare kuwa sida (Kena et al., 2016).

91% "mihnadaha sahaada" Gobolka Washington (shaqooyinka u baahan xirfado sare iyo mushahar \$60,000 ilaa \$100,000 sanadkii) waxaa buuxin doona shaqaalaha leh digriiga kulliyada ama kulliyad uun (Boston Consulting Group & Washington Roundtable, 2016).

CELCELISKA DAKHLIGA EE HEERKA WAXBARASHADDA

Ka yar
Dugsiga sare:
\$26,780

Ardayga dhammaystay
dugsiga sare:
\$37,336

Kulliyada qaarkeed ama digriiga
asooshiyaytka:
\$41,548

Digriiga bekelooriyada:
\$61,828

Digriiga sare (mastarta xirfadeed iyo digriiyada digtooraaga):
\$75,452

(Bureau of Labor Statistics, 2017)

OKTOOBAR: FASALKA 9 iyo 10

KU SAABSAN KULLIYADA KULLIYADA: KULLIYADA & MIHNADA ISKU XIDHKA

Shakhsiyaaadka sida digriiga **kulliyada** waxay shaqaystaan \$1 milyan wax ka badan noloshooda oo dhan marka la barbar dhigo kuwan sita dibloomada dugsiga sare. (Khan Academy, 2014).

WAXA WAXBARASHADDA AY U QABTO RIYADAYDA SHAQO AY U BAAHANTAHAY?

Waxaad kala dooran kartaa boqolaal ah **shahaadooyin sare** iyo **shahaadooyinka**. Caadi ahaan, badanku waxay ukala baxaan laba qaybood: **farshaxanka** ama **shaqadu ugu soo horayn karto**.

KUWA SHAQADU UGU SOO HORAYN KARTO EE SHAHAADADAHA SARE IYO SHAHAADOOYINKA

kaas oo xooga saara horumarinta xirfado gaar ah iyo aqoonta wixii ah **mihnadaha gaarka ah**

Bay'olajiga bada

Fanka wax karina

Daraasadaha sharciga

Injineernimada

Sixada ilkaha

Qurxinta wejiga

* SAMEE CILMI BAADHID:

Cilmi baadhid ku samee kulliyadaha kala duwan si aad u fahanto kuwa bixiya barnaamijka shahaadada, ta sare ama/iyo digriiga aad u baahantahay mihnadeeda. Waxa aad doorataa waxa uu saamayn doonaa inta ay tahay lacagta aad shaqaysataa.

FARSHAHANKA SHAHAADOOYINKA SARE

oo ay kamid yihiin suugaanta, falsafada, taariikhda iyo lkuqaddaha. Shahaadooyinkan sare way ka ballaadhanyihiin oo waxay keeni karaan shaqooyin kala duwan oo aan u baahnayn aqoon gaar ah ama farsamo.

Ingriisiga – tafatiraha, fuliyaha suuq gaynta, qoraaga

Luqadda ajnabiga ah – sarkaalka adeega ajbaniga, turjubaan, macalin

Cilmiga siyaasada – abaabulaha bulshadda ama qofka bulshadda u dhaqdhaqaaqa, qareenka, baadhaha siyaasada

Cilmi nafsiga – cilmi baadhaha suuqa, shaqaalaha bulshadda, la taliyaha caafimaadka maskaxda

MA GARANAYSID WAXAAD DOONAYSO INAAD WELI SAMAYSO?

1 Ka feker danahaaga.

Qor fikradaha shaqada iyo xiisaha oo ka dib cilmi baadhid ku samee sida ay ugu xidhmi karaan shaqo.

Booqo careerbridge.wa.gov si aad u sahamiso mihnadaha.

2 Go'aan ka gaadh sida loogu qalmo shaqooyinka kala duwan.

Baro **shuruudaha shaqada** (xirfadaha, fasalada, digriiyada gaarka ah ama tababarka, iwm.)

La hadal la taliyaha mihnada, macalinka ama xubinta qoyska.

3 Ka hel khibrad.

Mutadawic noqo, hel **tababarka shaqo** ama **bixinta khibrada shaqo**.

MAARSO: FASALKA 9 iyo 10

KU SAABSAN KULLIYADA IYO KULLIYADA: NOOCYADA KULLIYADA

Erayga kulliyada waxaa ka mid ah kulliyada farsamada, 2-sano kulliyada bulshada, **tababarka xirfadaha** ama dugsiyada ganacsiga iyo kulliyadaha ama jaamacadaha 4-sano ah. Ma jiro hal nooc oo kulliyad ah oo ku habboon qof kasta, markaas waa muhiim in aad sahmiyo doorashooyinkaaga.

HALKEE AYAAN U TAGAA KULLIYADA?

Kulliyada/ Tababarka xirfada Gaarka ah 2-sanadood/ Dugsiyada Ganacsiga

Gaar ah 2- sano tababarka xirfada ama dugsiyada ganacsiga waxya bixiyaan mihiin gaar ah. Ardayda ka qalan jebiso dugsiyadan waxay noqon karaan cunto kariyayaal, daaweeyaha jidhka ee duugida, ama sharic yaqaano.

Kulliyadaha Bulshadda iyo Farsamda (CTCS)

Dugsiyada waxay bixiyaan **digiriiga koowaad ee labada sano** iyo **shahaadooyinka**, ay ka mid yihiin ganacsiyada **gaarka ah**. Gobolka Washington waxa uu leeyahay 34 CTCs dad waynaha ah. Ardayda ka qalan jebisa CTCs waxay geli karaan mihiinadaha, sida kalkaaliska, samaynta baabuurta iyo amniga kombuyuurada.

Baro wax badan oo ku saabsan barnaamijyada ku bixiyaan **checkoutcollege.com**

Qaar ka mid ah CTCs waxay iminka bixiyaan **Digriiga bekelooriyada.**

Kuwa Guud iyo kuwa Gaar ah Kulliyada/Jaamacada 4-sano

Dugsiyadan waxay bixiyaan digriiga, caadi ahaan ay dhammaystirtay 4 sano daraasada wakhtiga buuxa ah. Dugsiyada gaarka ah caadi ahaan waxay ka qaadaan kharash waxbarasho **oo sare** laakiin waxay bixin karaan qadarka muhiimka ah ee **deeqda waxbarasho** si looga dhigo soo xaadirka la awoodo. Ardayda ka qalan jebisay dugsiyadan waxay noqon doonaan injineerka roobadyada, baadhayaasha ganacsiga, ama khabiirka nafaqada.

OKTOOBAR: FASALKA 11
NOOFAMBAR: FASALKA 9 iyo 10

Hubso in dib loo eego WAX KASTA oo aqoonsiga **dugsiga** iyo qiimayaasha shaqa siinta.

40% ah 4-sano ardayda qalanjebisa gudaha Washington waxay ka bilaabantay kulliyada bulshadda.

Jaantuuskan waxa uu muujinayaa sifooyinka nooc kasta oo kulliyada gobolka Washington.

	Kulliyadaha Bulshadda iyo Farsamda	Kulliyadaha Dad waynaha 4-sano	Kulliyadaha Gaarka ah 4-sano
Xulashadda Dhammaan u baahan codsi . Kulliyadaha dhexdhexaadka ah iyo kuwa sare ee aadka loo xusho caadi ahaan waxay u baahanyihiin inay gudbiyaan curisyo, darajooyin. Buundooyinka imtixaanka iyo waxyaaba kale.	Si yar loo xusho	Dhexdhexaad ilaa si sare loo xusho	Dhexdhexaad ilaa si sare loo xusho
Cabbirka Goobta waxbarasho tirada ardayda jaamacada aan weli qalanjebin	5,000-30,000	Wax ka badan 10,000	Ka yar 5,000
Kharashka waxbarashadda Kharashka waxbarashadda sanadkii diiwaangelinta sanadka buuxa (dadka deegaanka ah loogu talo galay)	Hoose (ilaa \$4,000)	Dhexe (\$7,000-\$11,000)	Sare (kabadda \$30,000)
Shahaadada digriiga Shahaadooyinka la bixiyo	Shahaadooyinka iyo digriiyada asooshiyoodka (AA, AAS)	Digriiga bekelooriyada (BA ama BS)	Digriiga bekelooriyada (BA ama BS)

KU SAABSAN KULLIYADA

KULLIYADA: WAXYAALAHA DHAMMAAN

IYADA KU SAABSANTABABARADA XIRFADAHA SHAQO

Gudaha tababarka xirfada, waxaad kartaa **Inaad shaqaysato lacag markaad waxbaranayso** isku darka diyaarka ah, **tababarka shaqada (OJT)** iyo fasalada tacliinta la xidhiidha. Tababarka shaqada waa mid tartan leh oo adag, oo caadi ahaan waxay aad uga dalab badanyihiin **shaqaalaha tababarka**.

TABABARKA XIRFADAHA SHAQO

Tababarka shaqada waxaa bixiya loo shaqeeyayaasha (sida Boeing), **ganacsiga ururada** (sida shaqaalaha korontada ama saqaf saarayaasha) iyo barnaamij madax abanaan. **Barnaamijyada caadi ahaan waxay gaadhaan 2-5 sanadood** oo waa hab wanaagsan oo loo bilaabo shaqada lacagta fiican laga qaato. Barnaamijyada tababarka shaqada waxay bixiyaan caddaymo, liisamo iyo/ama digriiga **kulliyadaha**.

SHAQADEE AYAAN HELI KARAA QOF TABABAR QAADANAYA AHAAN?

Tababarka shaqada waxaa laga heli karaa qaybo badan sida **qaybta duulimaadka, warshadaynta casriga ah, dhismaha, tamarka iyo farsamada badda**.

Tusaalooyinka shaqooyinka waxaa ka mid ah:

Makaaniga diyaaradaha	Shaqaalaha korontada
Makaaniga baabuurta	Dad demiye
Lebin dhigaha	Shaqaale qasabadeed
Nijaarka	Wade baabuur wayn
Guri sibdhiye	Laxaamad leh

INTEE IN LE'EG AYAAN MUSHAHAR U QAADAN KARAA?

Shaqaalaha tababarka shaqado way shaqaystaan markay ku jiraan barnaamijka; mushaharku waxa uu kordhaa marka ay horumaraan. Marka qalan jebinta, waxay noqdaan "heerka shaqaalaha socda".

Bilaabida tababarka – ugu yaraan \$18/saacadii + **dheefaha** (tusaale caafimaadka, ilkaha iyo araga)

- Tusaale, tababarka shaqada Seattle City Light waxay shaqaystaan ugu yaraan \$30/saacadii inay bilaabaan.

Shaqaalaha heerka safarka (ardayga tababarka shaqo) – ugu yaraan \$30/saac + dheefaha (tusaale caafimaadka, ilkaha, araga iyo hawlgabka)

- Tusaale, shaqaalaha qasabada Degmada King iyo sameeyayaasha beebabka, waxay shaqaystaan \$77/saacadii marka sibdhiyaha guriga Yakima shaqaysto \$40/saacadii.

*SIDEE LOO NOQDAA QOF SHAQO LOO TABABAYO?

1 Hubso inaad buuxiso shuruudaha. Guud ahaan, kuwan waxaa ka mid ah:

- Dibloomada **Dugsiga Sare**
- Kartiyaha la caddeeyay (waxay u baahan karaan xisaab)
- Liisanka darawalnada shaqaynaya iyo gaadiid la isku halayn karo

2 Hel barnaamij oo codso.

- Barnaamij kasta waxa uu leeyahay nidaamyo gaar ah oo lagu codsado.
- Si aad wax badan uga barato nidaamka, la hadal la taliyahaaga dugsiga sare ama booqo apprenticeship.lni.wa.gov.

Macluumaadka laga soo qaatay: Waaxda Gobolka Washington ee Shaqada iyo iyo warshadaha. (2012). *Hagaha Waalidka ee Tababarka shaqada*.

OKTOOBAR: FASALKA 11
NOOFAMBAR: FASALKA 9 iyo 10